

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003303

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-08-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ в.о директора ДУ "Інститут дерматології та венерології НАМН України" № 52 від 27-10-2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вітковська Марія Олександрівна

2. Mariia O. Vitkovska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: шкірні та венеричні хвороби

Дата захисту: 07-10-2025

Спеціальність за освітою: Дерматовенеролог

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 67

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут дерматології та венерології Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012160

Місцезнаходження: вул. Чернишевського, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут дерматології та венерології Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012160

Місцезнаходження: вул. Чернишевського, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.57.05

Тема дисертації:

1. «Особливості перебігу, лікування та профілактики уражень шкіри, асоційованих з COVID-19, з урахуванням клінічних, біохімічних та імунологічних порушень
2. Features of the course, treatment, and prevention of skin lesions associated with COVID-19, taking into account clinical, biochemical, and immunological disorders

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена виявленню клінічних особливостей шкірних уражень, асоційованих з гострою респіраторною хворобою COVID-19. Підвищенню ефективності діагностики та лікування хворих на хронічні дерматози, що перенесли COVID-19 хворобу шляхом розробки комплексного методу терапії з урахуванням клініко-біохімічних та імунологічних порушень. Під спостереженням перебувало 170 пацієнтів, що перенесли COVID-19. Контрольну групу становили 20 здорових осіб, групу порівняння – 31 пацієнт з хронічними дерматозами без COVID-19. Усі хворі проходили лікування в ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» з 2019 по 2025 рік. Пацієнтів розподілено на чотири групи: 1) з ураженнями шкіри, що виникли під час COVID-19; 2) з дерматозами, пов'язаними з медикаментозною терапією

(токсикодермії, грибові та бактеріальні ураження); 3) з загостренням хронічних дерматозів після інфекції; 4) з ушкодженнями шкіри внаслідок використання засобів захисту (маски, антисептики). За результатами проведених досліджень встановлено, що шкірні прояви коронавірусної хвороби досить різноманітні та мають специфічні характеристики. Дані ознаки можуть дебютувати або проявлятися у комплексі з іншою патологією, яка виникає при коронавірусній інфекції. В роботі відображена можливість вивчити як маніфестацію шкірних проявів COVID-19, так і вплив інфекції COVID-19 на перебіг важких хронічних дерматозів. Внаслідок накопичених клінічних даних було розроблено класифікацію уражень шкіри, які асоційовані з гострою респіраторною хворобою COVID-19. Недоліками попередніх класифікацій є встановлення на один щабель суто ковідних уражень шкіри з тими, що мають опосередковане відношення до виникнення шкірної реакції, наприклад, на лікарські засоби, частіш – антибіотики, і не пов'язані саме з COVID-19. В ще більшій мірі це стосується контактних уражень, що пов'язані з використанням засобів протиепідемічного захисту. Встановлено, що COVID-19 часто спричиняє погіршення перебігу хронічних дерматозів (понад 60% випадків). Поглиблене вивчення пацієнтів з псоріазом та акантолітичним пемфігусом виявило суттєві зміни з боку гепатобіліарної, імунної та коагуляційної систем. Зокрема, у хворих, які перенесли COVID-19, відзначалося зростання рівня фібриногену, Д-димеру, подовження показників XIIa-залежного фактора та АЧТЧ, що свідчить про активацію згортання крові та пригнічення фібринолізу. Дослідження профілю цитокінів (IL-1 α , IL-6, IL-8, IL-10, IL-17 α та ін.) показало, що у хворих на псоріаз, які перенесли COVID-19, спостерігався вищий рівень прозапальних цитокінів, ніж у пацієнтів без перенесеної інфекції, що вказує на зв'язок між вірусом і загостренням дерматозу. З метою підвищення ефективності лікування хворі були розподілені на дві терапевтичні групи. Пацієнти дослідної групи отримували судинні та антикоагулянтні препарати (Троксерутін, Ксарелто тощо), що сприяло зменшенню клінічних симптомів на 3–4 доби раніше та досягненню ремісії на 6–7 днів швидше, ніж у групі стандартної терапії. Окремо обґрунтовано підхід до лікування пемфігусу у постковідному періоді – збільшення дози СГКС (до 40–60 мг за преднізолоном), що дозволило скоротити тривалість гострої фази захворювання. Таким чином, у роботі доведено важливість комплексного підходу до ведення пацієнтів з хронічними дерматозами після COVID-19, враховуючи вплив інфекції на імунну, коагуляційну та судинну системи. Результати мають практичне значення для дерматології, імунології та суміжних галузей медицини.

2. This dissertation is devoted to the identification of clinical features of skin lesions associated with acute respiratory disease COVID-19. Improving the effectiveness of diagnosis and treatment of patients with chronic dermatoses who have suffered from COVID-19 disease by developing a comprehensive method of therapy taking into account clinical, biochemical and immunological disorders. The study included 170 post-COVID patients, 31 patients with chronic dermatoses without COVID-19 (comparison group), and 20 healthy individuals (control group). All patients received inpatient treatment at the SI "Institute of Dermatology and Venereology of the NAMS of Ukraine" from 2019 to 2025. Patients were divided into four groups: 1) with skin manifestations directly related to COVID-19; 2) with dermatoses caused by medication (toxicoderma, bacterial and fungal infections); 3) with exacerbation of chronic dermatoses after COVID-19; 4) with skin damage from protective measures (masks, antiseptics). The results revealed that skin manifestations of COVID-19 are diverse and often present with other COVID-related pathology. These signs can debut or manifest themselves in combination with other pathology that occurs with coronavirus infection. The study allowed for the examination of both initial cutaneous signs and the infection's impact on chronic dermatoses. Based on accumulated clinical data, a classification of skin lesions associated with acute respiratory disease COVID-19 was developed. Previous classifications had shortcomings, such as equating purely COVID-related skin lesions with those indirectly related to skin reactions, for example, to medications, often antibiotics, and not directly related to COVID-19. This is even more relevant for contact lesions associated with the use of anti-epidemic protective equipment. It was found that over 60% of patients with chronic dermatoses experienced deterioration after COVID-19. A detailed analysis of patients with psoriasis and pemphigus revealed significant changes in liver function, immune, and coagulation systems. In post-COVID patients, increased fibrinogen, D-dimer levels, prolonged APTT and XIIa-related factor were observed, indicating blood clotting activation and reduced fibrinolysis. Cytokine profiling (IL-1 α , IL-6, IL-8, IL-10, IL-17 α , etc.) showed

elevated pro-inflammatory cytokines in post-COVID psoriasis patients compared to those with psoriasis alone, suggesting a viral role in triggering or exacerbating the disease. To improve treatment outcomes, patients were divided into two therapeutic groups. The experimental group received vascular and anticoagulant therapy (Troloxerutin, Xarelto, etc.), which led to faster symptom relief (3–4 days earlier) and clinical remission 6–7 days sooner than with standard therapy. A separate treatment approach was proposed for post-COVID pemphigus patients – increasing the corticosteroid dose (up to 40–60 mg of prednisone daily), which resulted in earlier remission and symptom relief. In conclusion, the study demonstrates the significance of a comprehensive approach in managing chronic dermatoses after COVID-19, considering the impact of the virus on immune, coagulation, and vascular systems. The findings offer practical value for dermatologists, immunologists, and related healthcare professionals.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Кутасевич ЯФ, Олійник ІО, Маштакова ІО, Намли ІЕ, Вітковська МО. Шкірні прояви нової коронавірусної інфекції COVID-19, спричиненої SARSCoV- 2. Дерматологія та венерологія. 2020;(4):29–31.
- Кутасевич ЯФ, Олійник ІО, Маштакова ІО, Вітковська МО. Клінічні випадки фотосенсибілізації, асоційованої із SARS-CoV-2-інфекцією і її лікуванням. Дерматологія та венерологія. 2021;(2):12–14.
- Кутасевич ЯФ, Олійник ІО, Маштакова ІО, Вітковська МО. До питання класифікації уражень шкіри, асоційованих із гострою респіраторною хворобою COVID-19. Дерматологія та венерологія. 2021;(1):13–17.
- Вітковська МО. Особливості використання бар'єрних засобів профілактики в період пандемії SARS-CoV-2-інфекції. Дерматологія та венерологія. 2021;(4):29–33.
- Кутасевич Я.Ф., Кондакова Г.К., Джораєва С.К., Гончаренко В.В., Шевченко З.М., Левицька О.В., Цимбал В.М., Вітковська М.О. Визначення окремих прогностичних маркерів обтяження захворювання у хворих на псоріаз у постковідному періоді. Дерматологія та венерологія. 2022;(4):7-12.
- Вітковська МО. COVID-19: характеристика, терапія та актуальні питання. Дерматологія та венерологія. 2023;(1):7–10.
- Кутасевич ЯФ, Олійник ІО, Маштакова ІО, Джораєва СК, Кондакова ГК, Вітковська МО, Єрещенко ОО. Лікувально-профілактичні підходи до хворих на псоріаз після перенесеної коронавірусної інфекції. Дерматологія та венерологія. 2023;(4):12–16.
- Вітковська МО, Джораєва СК. Мікробіоценоз шкіри у хворих на хронічні дерматози, що перенесли COVID-19. Дерматологія та венерологія. 2024;(3):13–18.
- Вітковська М.О. Клінічні особливості уражень шкіри, асоційованих з COVID19. Дерматологія та венерологія. 2024;(4):19-22.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кутасевич Яніна Францівна
2. Yanina Kutasevych

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8706-1487

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут дерматології та венерології Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012160

Місцезнаходження: вул. Чернишевського, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дащук Андрій Михайлович
2. Andrii M. Dashchuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2401-9809

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоренко Олександр Євгенович
2. Oleksandr E. Fedorenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2022-7336

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисенко Ольга Іванівна

2. Olga Denysenko

Кваліфікація: д.мед.н., доц., 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6656-8596

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волкославська Валентина Миколаївна

2. Valentyna M. Volkoslavska

Кваліфікація: д.мед.н., с.н.с., 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6341-2024

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут дерматології та венерології Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012160

Місцезнаходження: вул. Чернишевського, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бондаренко Гліб Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бондаренко Гліб Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кондакова Ганна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна